אישים באגרות הראי"ה

אליעזר מאיר ליפשיץ (ראי"ם)

מחנך וחוקר יהדות, מראשי המזרחי בארץ ישראל, ממייסדי החינוך הדתי לאומי · תר"ם – תש"ו (1879–1946)

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

אליעזר מאיר ליפשיץ נולד ביי בתשרי תר"ם (1879) בסקולה שבגליציה, ולמד בלבוב אצל הרב יצחק שמלקיש ואצל שלמה בובר. היה רב, מחנך וחוקר יהדות, מראשי תנועת המזרחי בארץ ישראל, ונחשב לאחד ממייסדי החינוך הדתי לאומי ומעצביו. נפטר בירושלים בכ"ד בתמוז תש"ו (1946).

הרב קוק על א' מ' ליפשיץ

בשבט תרע"ד (1914) שמח הרב קוק על הצעתו להצטרף ל"תחכמוני" (ראו בפרשת לימודי קודש וחול: "תחכמוני" והגימנסיה (תרס"ח-תרע"ד)) ביפו, אבל הסתפק אם זה הזמן למנות מנהל, כשהמוסד עומד להפוך לגימנסיה (כרך ב', אגרת תרמו). כמה ימים אחר כך כתב לו שהשקפתו על דמותו העתידה של "תחכמוני" קרובה לשלו: העסקנים לא צריכים להיות "בהולים על המדעים החמריים", ויש לבסס בו תורה וחכמת ישראל (כרך ב', אגרת תרנה).

האגרות

כרך ב', אגרת תרמו: בג' בשבט תרע"ד, מיפו: על הצעתו להצטרף ל"תחכמוני".

"שמחתי על הצעתו להכנס ב"תחכמני""

כרך ב', אגרת תרנה: בח' בשבט תרע"ד, מיפו: על דמותו העתידה של "תחכמוני".

"השקפתו הנכבדה ע"ד התכונה"

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר א' מ' ליפשיץ, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תרמו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ג' שבט תרע"ד - יפו **נמען:** א' מ' ליפשיץ

הרב קוק שמח על הצעת ליפשיץ להצטרף ל'תחכמוני', אבל מסופק אם זה הזמן למנות מנהל, כשהמוסד עומד להפוך לגימנסיה. הרב קוק מייעץ לכתוב למר וולף באנטוורפן.

עיקרי הדברים

- מינוי מנהל.
- פנייה לוועד באנטוורפן.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו, ג' שבט תרע"ד[3]

חביבי הרה"ח[4] מר א. מ. ליפשיץ נ"י[5], שלו'[6] רב'

שמחתי על הצעתו להכנס ב"תחכמני" [בית הספר "תחכמוני" ביפו; ראו (כרך ב', אגרת תרלה)] אף שאני מסופק אם השעה מוכשרת למנות מנהל בעת שהמוסד עומד להשתנות ולהתבגר לגמנסיה, ועדיין לא נקבעה המטבע. מ"מ[7] כח חשוב ככבודו לעולם יעמד לנס, בע"ה[8], איזה תפקיד שימלא.

עצתי היא שיכתוב כבודו למר וואלף, מנהל הועד באנטווערפן, [ככל הנראה ראש הוועד שניהל את "תחכמוני" מאנטוורפן] וכשיבא הדבר כפי הראוי לידי דרישה מצדי, בע"ה הנני עומד הכן לטובתו, שהוא ג"כ[9] טובת המוסד.

אולי יוכל כי[10] לפרט לי את שמו של המורה השני.

ברגשי כבוד וברכת אהבה נאמנה,

הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
4. הרה"ח - הרב החסיד
5. נ"י - נרו יאיר
6. שלו' - שלום
7. מ"מ - מכל מקום
8. בע"ה - בעזרת השם
9. ג"כ - גם כן
10. כי - כבוד

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תרנה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ח' שבט תרע"ד - יפו **נמען:** אי מי ליפשיץ

השקפת ליפשיץ על דמותו העתידה של 'תחכמוני' קרובה לשל הרב קוק. העסקנים לא צריכים להיות 'בהולים על המדעים החומריים', שיש להם 'אפוטרופסים הרבה', ויש לבסס תורה וחכמת ישראל. הרב קוק מייעץ לו לכתוב לוועד.

עיקרי הדברים

- עדיפות לתורה וחכמת ישראל.
- פנייה לוועד.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ח' שבט תרע"ד[4]

ידידי הנכבד הרה"ח[5] הנעלה מר א. מ. ליפשיץ נ"י[6], שלו'[7] רב.

השקפתו הנכבדה ע"ד[8] התכונה הראויה למוסד כ"תחכמוני" בהתבגרו, [ראו (כרך ב', אגרת תרמו)] קרובה היא להשקפתי. ואני תפילה, שיתן ד' בלב העסקנים, שלא יהיו כ"כ[9] בהולים על המדעים החמריים שיש עליהם אפוטרופסים הרבה, ויראו לבצר לנו באי"י[10] מעמד לתורה וחכמת ישראל בצורה הגונה.

יוכל להיות שגם אנכי אעיר את הועד ע"ד כבודו היקר, ומ"מ[11] אל יאחר מלכתוב אליהם, ויבליט שאנכי מבקש ממנו שיכתוב ויציע הצעתו לטובת המוסד, ואולי יכלול ג"כ[12] את ההצעה ע"ד ד"ר[13] ב'.

אולי יותר טוב שיכתוב להם גרמנית, אמנם מבינים הם גם עברית.

והנני חותם בזה בעתרת שלו' וברכת הצלחה,

בכבוד ויקר,

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
5. הרה"ח - הרב החסיד
6. נ"י - נרו יאיר
7. שלו' - שלום
8. ע"ד - על דבר
9. כ"כ - כל כך
10. באי"י - בארץ ישראל
11. ומ"מ - ומכל מקום
12. ג"כ - גם כן

13. ד״ר – דוקטור